

SPRACOVANIE SPÔSOBOV SPRÍSTUPŇOVANIA A PREZENTÁCIE DIGITÁLNYCH OBJEKTOV

(1. časť)

Lenka Plevková

Abstrakt

Článok analyzuje možnosti sprístupňovania a prezentácie digitálnych objektov vytvorených digitalizáciou, predovšetkým zdigitalizovaných objektov kultúrneho dedičstva. Zameriava sa na legislatívu ovplyvňujúcu možnosti sprístupňovania, psychologický pohľad na cieľové skupiny používateľov a samotné typy digitálnych objektov a ich optimálne formy prezentovania.

Kľúčové slová: digitálny objekt, autorské práva, vnímanie, prezentácia 2D, prezentácia 3D

Abstract

The article is analyzed the possibility of making accessible and the presentation of digital objects that are created by the digitalization (in particular - cultural heritage objects which are digitized). The article is focused on legislation of making accessble, the psychological view to the target group of users and types of digital objects and their optimal form of presentation.

Keywords: digital object, copyright, perception, presentation 2D, presentation 3D

Úvod

Komplexný proces digitalizácie sa skladá z viacerých navzájom nadväzujúcich častí. Jedným zo záverečných krokov je vytvorenie prezentačnej vrstvy daného digitálneho objektu. Na možnosti sprístupňovania a prezentácie digitálnych objektov v digitálnom priestore je potrebné pozerat' sa troma rôznymi pohľadmi, ktoré sa pri jednotlivých objektoch prekrývajú. Prvý pohľad prihliada na autorské práva a možnosti sprístupňovania obsahov. Druhý pohľad sa zaoberá skupinami používateľov, ktorým sú určené zdigitalizované objekty a tretí pohľad prihliada na samotné typy digitálnych objektov.

Základné pojmy

Pojem **objekt** v procese digitalizácie je možné rozlišovať vo viacerých úrovniach:

Objekt ako predmet digitalizácie – (fyzikálny predmet, objekt nemateriálnej povahy, vstupujúci do procesu digitalizácie. Kultúrny objekt je z hľadiska digitalizácie genetický, čo znamená, že výslednom procesu konverzie je digitálny objekt alebo súbor digitálnych objektov, majúce komplexnú štruktúru a rôzne parametre:

1. Digitalizovaný objekt (kultúrny) alebo digitálny dokument – ide o informačnú jednotku s definovaným obsahom, vzniknutá digitalizáciou alebo sa získala v digitálnej forme ako súčasť knižnej zbierky. Digitálny dokument sa môže skladať z jedného alebo viacerých digitálnych objektov.
2. Digitálny objekt – základná jednotka pre reprezentáciu a agregáciu informácií v digitálnom repozite. Digitálny objekt je najmenšia nedeliteľná množina digitálnej informácie v danom systéme.¹

„Digitálny objekt charakterizujú sprevádzajú minimálne dve ďalšie s ním previazané digitálne entity:

- Identifikátor
  - Popisné metaúdaje
3. Súčasná technológia dovoľujú tvorbu digitálnych objektov, ktoré reprezentujú kultúrne objekty najrôznejšieho druhu. „digitalizovať“ možno tlačené dokumenty, rukopisy, videozáznamy, ale aj tradičnú kultúru, vedu, medicínu a predmety rôzneho tvaru a rozmerov.“²

„**Digitalizácia** je proces konverzie dát do digitálneho formátu na spracovanie cez počítač. V informačných systémoch digitalizácia obyčajne znamená konverziu tlačeného textu alebo

---

¹ KULÍKOVÁ, Alenka. *Kategorizácia objektov vstupujúcich do procesu digitalizácie*. [online]. 2009 [cit. 2014-07-10]. Dostupné na:

http://www.opis.culture.gov.sk/uploads/c2/b2/c2b2ccf8f577456b2a6d082ce0a0b050/02_metodicky_manual_pre-kategorizaciu-objektov-vstupujucich-do-procesu-digitalizacie.pdf

² KULÍKOVÁ, Alenka. *Kategorizácia objektov vstupujúcich do procesu digitalizácie*. [online]. 2009 [cit. 2014-07-10]. Dostupné na:

http://www.opis.culture.gov.sk/uploads/c2/b2/c2b2ccf8f577456b2a6d082ce0a0b050/02_metodicky_manual_pre-kategorizaciu-objektov-vstupujucich-do-procesu-digitalizacie.pdf

obrazov (fotografií, ilustrácií, máp a podobne) do binárnych kódov, ktoré používajú skenovacie prístroje tak, že umožňujú, aby bol výsledok zobrazený na obrazovke počítača.“³

Autorské práva a možnosti sprístupňovania obsahov

V súčasnej dobe je vytváranie digitálnych objektov prostredníctvom digitalizácie aktivitou, ktorá sa pomaly dostáva do všetkých odvetví spoločenského života. Nie je to už len otázka knižníc, ale digitalizácia a tvorba digitálnych objektov sa využíva vo viacerých oblastiach.

Dôležitou súčasťou tvorby digitálnych objektov je ich následné sprístupňovanie a prezentácia. Otázka sprístupňovania je dôležitá a zároveň veľmi komplikovaná. Sprístupňovanie sa môže odvíjať na rôznych úrovniach. Či už ide o digitálne objekty zverejnené v uzavretej súkromnej sieti, alebo pre širokú verejnosť. Možností sprístupňovania nie len digitálnych objektov popisuje autorský zákon, ktorého vybrané časti sa nachádzajú uvedené nižšie.

Predpis č. 618/2003 Z. z. Zákon o autorskom práve a právach súvisiacich s autorským právom (autorský zákon)⁴ – vybrané časti

DRUHÁ ČASŤ

AUTORSKÉ PRÁVO

§ 7

Dielo

(1) Predmetom autorského práva je literárne a iné umelecké dielo a vedecké dielo, ktoré je výsledkom vlastnej tvorivej duševnej činnosti autora, najmä

- a) slovesné dielo a počítačový program,
- b) ústne podané, predvedené alebo inak vykonané slovesné dielo, najmä prejav a prednáška,
- c) divadelné dielo, predovšetkým dramatické dielo, hudobnodramatické dielo, pantomimické dielo a choreografické dielo, ako aj iné dielo vytvorené na zverejnenie,
- d) hudobné dielo s textom alebo bez textu,
- e) audiovizuálne dielo, predovšetkým filmové dielo,
- f) maľba, kresba, náčrt, ilustrácia, socha a iné dielo výtvarného umenia,

---

³Digitalizácia. In: *InfoLib* [online]. 2012 [cit. 2014-07-25]. Dostupné na: <http://old.infolib.sk/index/podstranka.php?id=1299>

⁴Zákon č. 618/2003 Z. z. o autorskom práve a právach súvisiacich s autorským právom (autorský zákon)

- g) fotografické dielo,
- h) architektonické dielo, predovšetkým dielo stavebnej architektúry a urbanizmu, dielo záhradnej a interiérovej architektúry a dielo stavebného dizajnu,
- i) dielo úžitkového umenia,
- j) kartografické dielo v analógovej alebo v inej forme.^{1a)}

(2) Predmetom autorského práva je aj súborné dielo vyjadrené v akejkoľvek forme vrátane elektronickej formy zahŕňajúcej analógové aj digitálne vyjadrenie, najmä zborník, noviny, časopis, encyklopédia, antológia, pásmo, výstava alebo iná databáza, ak je súborom nezávislých diel alebo iných prvkov, ktorý je spôsobom výberu alebo usporiadaním obsahu výsledkom vlastnej tvorivej duševnej činnosti autora.

§ 15

Vznik autorského práva na dielo

(1) Autorské právo na dielo vzniká okamihom, keď je dielo vyjadrené v podobe vnímateľnej zmyslami bez ohľadu na jeho podobu, obsah, kvalitu, účel alebo formu jeho vyjadrenia.

(2) Autorské právo sa vzťahuje na dokončené dielo, na jeho jednotlivé vývojové fázy a časti vrátane názvu diela a mien postáv, ak spĺňajú pojmové znaky diela.

§ 18

Majetkové práva

(1) Autor má právo použiť svoje dielo.

(2) Autor má právo udeľovať súhlas na každé použitie diela, najmä na

- a) vyhotovenie rozmnoženiny diela,
- b) verejné rozširovanie originálu diela alebo jeho rozmnoženiny predajom alebo inou formou prevodu vlastníckeho práva,
- c) verejné rozširovanie originálu diela alebo jeho rozmnoženiny nájmom alebo vypožičaním,
- d) spracovanie, preklad a adaptáciu diela,
- e) zaradenie diela do súborného diela,
- f) verejné vystavenie diela,
- g) verejné vykonanie diela,
- h) verejný prenos diela.

Trvanie majetkových práv

§ 21

(1) Majetkové práva trvajú, ak nie je v tomto zákone ustanovené inak, počas autorovho života a 70 rokov po jeho smrti.

(2) Pri diele spoluautorov a pri spojených dielach vytvorených na účel použitia v takomto spojení majetkové práva trvajú počas života posledného z autorov a 70 rokov po jeho smrti.

(3) Pri spoločnom diele majetkové práva trvajú 70 rokov po jeho zverejnení. Ak bolo dielo označené menami autorov, ktorí dielo vytvorili, majetkové práva trvajú počas života posledného z autorov a 70 rokov po jeho smrti.

(4) Pri audiovizuálnom diele majetkové práva trvajú počas života hlavného režiséra, autora scenára, autora dialógov a autora hudby, ktorá bola osobitne vytvorená pre toto dielo, a 70 rokov po smrti posledného z nich; ustanovenia odsekov 2 a 3 sa nepoužijú.

(5) Pri diele zverejnenom pod pseudonymom alebo pri anonymnom diele majetkové práva trvajú 70 rokov po jeho zverejnení. Ak nie sú pochybnosti o totožnosti autora alebo ak sa autor takéhoto diela stane verejne známym počas lehoty podľa prvej vety, na trvanie majetkových práv sa vzťahuje ustanovenie odseku 1, a ak ide o dielo spoluautorov, ustanovenie odseku 2.

(6) Ak je na trvanie majetkových práv k dielu vydanému vo zväzkoch, po častiach, pokračovaniach alebo epizódach rozhodujúce jeho zverejnenie, majetkové práva trvajú ku každému takémuto zväzku, časti, pokračovaniu alebo epizóde osobitne.

(7) Ak dielo, pri ktorom sa počítanie trvania majetkových práv neviaže na smrť autora alebo autorov, nebolo zverejnené počas 70 rokov po jeho vytvorení, majetkové práva uplynutím tejto lehoty zanikajú.

§ 22

Trvanie majetkových práv sa počíta od prvého dňa roka nasledujúceho po skutočnosti rozhodujúcej na toto trvanie.

§ 37

Verejné vystavenie diela

(1) Súhlas autora na priame verejné vystavenie⁵⁾ originálu diela alebo jeho rozmnoženiny sa nevyžaduje, ak

- a) ide o verejné vystavenie originálu diela, ktoré bolo predané alebo ku ktorému vlastníctvo bolo prevedené iným spôsobom na fyzickú osobu alebo právnickú osobu, o ktorej autor vedel, že takáto činnosť je časťou jej obvyklých aktivít,

- b) verejné vystavenie nie je v rozpore s riadnym využívaním originálu diela alebo jeho rozmnoženiny a nezasahuje iným spôsobom do práv autora.

(2) V prípadoch podľa odseku 1 nevzniká povinnosť uhradiť autorovi odmenu.

§ 38

Obmedzenia majetkových práv autora sú dovolené len v osobitných prípadoch ustanovených v ustanoveniach § 24 až 37; nakladanie s dielom podľa týchto ustanovení nesmie byť v rozpore s bežným využitím diela a nesmie neodôvodnene zasahovať do právom chránených záujmov autora.

Prezentácia digitálnych objektov z pohľadu psychológie

Pri sprístupňovaní a prezentácií rôznych typov digitálnych objektov je potrebné zamerať sa aj na koncového používateľa, ktorému je daný objekt určený. Zo psychologického hľadiska je neoddeliteľnou súčasťou prezentácie objektov aj možnosť vnímania daného objektu vzhľadom na konkrétnu cieľovú skupinu. Prezentácia pre dieťa predškolského veku musí byť prispôbená jeho schopnostiam vnímania a je samozrejmé, že bude odlišná od prezentácie objektu cielenej na skupinu dospelých osôb.

Pozornosť dieťaťa je nestála, upúta ju prevažne len silný a pre dieťa atraktívny podnet. Je schopné sa plne koncentrovať na zaujímavú činnosť. Priebežne sa vyvíja úmyselná pozornosť. Myslenie sa postupne mení. Zo symbolického myslenia dieťa prechádza k mysleniu názornému a intuitívnemu. Medzi 4 – 6 rokom začína dieťa uvažovať v celostných pojmoch, vznikajúcich na základe základných a podstatných podobností predmetov a javov sveta. Pre dieťa je v danom období základnou činnosťou hra.⁵

Vnímanie

„Vnímanie vzniká spojením viacerých pocitov. Nie je však ich jednoduchým súčtom. Vnem je bezprostredný odraz predmetov a javov ako celkov vo vedomí človeka.“⁶

---

⁵ KOPECKÁ, Ilona. *Psychologie: Učebnice pro obor sociální činnost*. Praha : Grada Publishing, 2011. ISBN 978-80-247-3875-8.

⁶ BOROŠ, Július a Edita ONDRIŠKOVÁ a Eva ŽIVČIČOVÁ. *Psychológia*. Bratislava: IRIS, 1999. ISBN: 80-88778-87-5.

„Vnímanie sa uskutočňuje na základe analyticko-syntetickej činnosti analyzátorov. Vnem vzniká:

- Súčinnosťou viacerých analyzátorov (na vneme človeka sa zúčastňuje zrak, sluch, čuch),
- V oblasti jedného analyzátoru spojením viacerých pocitov – syntézou pocitov, ktoré odrážajú jednotlivé vlastnosti toho istého predmetu, javu (vnem osoby sa skladá z pociťovania jej výšky, tvaru, vzdialenosti, farby atď.).⁷

Druhy vnímania:

- Vnímanie objektov
- Vnímanie priestoru
- Vnímanie hĺbky (vzdialenosti)
- Vnímanie pohybu
- Vnímanie času
- Medziosobné vnímanie

Pre analýzu možnosti prezentácie digitálnych objektov je potrebné zamerať sa predovšetkým na spôsoby vnímania objektov, priestoru, hĺbky a pohybu.⁸

Vnímanie objektov

Vnímanie tvaru, veľkosti a vzdialenosti predmetov sa uskutočňuje prostredníctvom zraku a hmatu. Zrak sa ustavične „šmýka“ po okraji vnímaného tvaru a „obkresľuje ho“. Intenzívnejší a systematickejší pohyb očí, spôsobuje presnejšie vnímanie objektu. Dominantnú úlohu pri vnímaní majú horné časti vnímaných predmetov a objektov. Pri vnímaní predmetu je dôležitý kontrast predmetu (figúry) a pozadia.

Osobitosti pri vnímaní objektov:

- vnímanie reverzibilných figúr
- vnímanie oddelených prvkov ako celkov
- geometricko-optické klamy⁹

---

⁷ VAŠAŠOVÁ, Zlata. *Kapitoly zo všeobecnej psychológie: vysokoškolské učebné texty*. 2005. Banská Bystrica: Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici, 2005. ISBN 80-8083-089-4.

⁸ VAŠAŠOVÁ, Zlata. *Kapitoly zo všeobecnej psychológie: vysokoškolské učebné texty*. 2005. Banská Bystrica: Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici, 2005. ISBN 80-8083-089-4.

Pri vnímaní sa prejavujú zákony ovplyvňujúce výsledok vnímania:¹⁰

- Zákon podobnosti – podobné prvky človek spája do figúr (body vnímame ako línie).
- Zákon blízkosti – blízko ležiace línie spája do figúry.
- Zákon uzavretosti – orámované plochy vníma ako figúry.
- Zákon hladkého priebehu – človek má tendenciu vidieť línie neporušene.
- Zákon skúsenosti – pri abstraktných obrazoch sa človek pokúša vyčleniť figúru ako niečo známe.

Vnímanie hĺbky

Vnímanie hĺbky nám umožňuje videnie dvoma očami – binokulárne videnie. Pri experimentoch v danej oblasti sa vytvorili závery, že pri vnímaní hĺbky sa uplatňujú komponenty vrodené (fyziologické danosti oka, pohyby očných svalov, akomodácia šošovky) a komponenty pochádzajúce zo skúseností.¹¹

Vnímanie pohybu

Uskutočňuje sa predovšetkým zrakom ale aj sluchom. Vnímanie pohybu zrakom sa realizuje tak, že oko sleduje pohybujúci sa predmet, alebo pri stabilite oka predmet „prejde“ cez sietnicu. Pohyb vnímame sluchom na základe zosilňovania alebo zoslabovania zvuku, ktorý vydáva pohybujúci sa predmet. Pohyb objektu vnímame až po dosiahnutí istej rýchlosti a zároveň neprekročení určitej rýchlosti. Čím je pohybujúci sa predmet vzdialenejší, tým sa nám zdá pohyb pomalší.¹²

Farby

Pre vytvorenie správnej formy prezentácie digitálnych objektov je dobré zamerať sa aj na psychológiu farieb, ktorá môže často ovplyvniť vnímanie objektu ako takého.

---

⁹ VAŠAŠOVÁ, Zlata. *Kapitoly zo všeobecnej psychológie: vysokoškolské učebné texty*. 2005. Banská Bystrica: Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici, 2005. ISBN 80-8083-089-4.

¹⁰ BOROŠ, Július a Edita ONDRIŠKOVÁ a Eva ŽIVČIČOVÁ. *Psychológia*. Bratislava: IRIS, 1999. ISBN: 80-88778-87-5.

¹¹ BOROŠ, Július a Edita ONDRIŠKOVÁ a Eva ŽIVČIČOVÁ. *Psychológia*. Bratislava: IRIS, 1999. ISBN: 80-88778-87-5.

¹² VAŠAŠOVÁ, Zlata. *Kapitoly zo všeobecnej psychológie: vysokoškolské učebné texty*. 2005. Banská Bystrica: Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici, 2005. ISBN 80-8083-089-4.

„Deti rozlišujú zelenú a červenú farbu už tesne po narodení. V 2-3 mesiaci dokážu diferencovať základné farby. Dávajú prednosť červenej a modrej pred zelenou a žltou. Predpokladá sa, že táto preferenciácia je prinajmenšom čiastočne vrodená, pretože sa vyskytuje aj u dospelých.“¹³

Základnými farbami sú modrá, zelená, červená a žltá. Čierna a biela sa v psychológii nepovažujú za farby. Rozličné farby a ich odtiene môžu evokovať v každom človeku niečo iné, avšak rozličnými výskumami sa dospelo ku všeobecne platným výsledkom o symbolike farieb.

Tabuľka 1 Štruktúra farieb definovaná dvoma dimenziami¹⁴

	Koncentrický	Excentrický
Heteronómne	Modrá	Žltá
Autonómne	Zelená	Červená

Lüscher interpretoval osem najpoužívanejších farieb nasledovne:

- Šedá – neutrálna farba, nepôsobí relaxačne, nie je orientovaná ani subjektovo, ani objektovo. Preferencia šedej farby signalizuje, že osoba chce stáť bokom, zostať bez väzieb a neangažovaný. Osoba nie je ochotná sa zúčastniť a odmieta prijímať participáciu – to, s čím sa musí vyrovnáť robí mechanicky, bez vnútorného nasadenia, strojene.
- Modrá – vyvoláva úplný pokoj a je výrazom potreby pokoja, korešponduje s hĺbkou väzieb, intenzitou prežívania, poukazuje na empatiu, hlboké estetické prežívanie a meditatívne vedomie. Preferencia modrej farby znamená potrebu emocionálneho upokojenia.
- Zelená – predstavuje pohotovosť organizmu klásť odpor, ide o húževnatosť, vytrvalosť. Je výrazom pevnosti, stálosti a rezistencie voči zmenám. Preferovanie zelenej naznačuje potrebu získať pocit vlastnej ceny, potrebu aby vlastné názory prevládli nad ostatnými, potreba urobiť dojem.
- Červená – je výrazom vitálnej sily, nervovej a hormonálnej aktivity, indikuje rásnosť a tendenciu víťaziť. Preferencia červenej farby znamená, že subjekt chce prostredníctvom vlastného jednania získať intenzívne skúsenosti a chce žiť plný život.

¹³ VÁGNEROVÁ, Marie. *Vývinová psychologie: Dětství, dospělost, stáří*. Praha: Portál, 2000. ISBN 80-7178-308-0.

¹⁴ SVOBODA, Mojmir. *Psychologická diagnostika dospělých*. Praha: Portál, 1999. ISBN 80-7178-327-7.

- Žltá – vyjadruje neutlmenú expanzivitu, uvoľnenosť, veselosť a spontánnosť. Preferencia žltej ukazuje na tendenciu vymaniť sa z bežných alebo závažných konfliktov, rozšíriť svoj horizont. Vždy je spojená so zameranosťou na budúcnosť.
- Fialová – sa týka identifikácie, túžby po splynutí, tendencia k intuitívnemu a senzitivnému porozumeniu. Preferencia fialovej farby môže naznačovať preadolescentnú nezrelosť alebo nestabilnú emocionalitu dospelého. V oboch prípadoch ide o sklon k nereálnemu.
- Hnedá – zastupuje pocitovanie jednotlivými telovými zmyslami, má prírodný vzťah k telesnosti a ukazuje na potreby istoty, blízkych priateľov a potrebu vytvorenia vlastného domova. Preferencia hnedej ukazuje na potrebu fyzického pohodlia a zmyslového uspokojenia, ukazuje tiež na tendenciu vyhnúť sa situáciám, ktoré spôsobujú nepohodu.
- Čierna – je negáciou, zrieknutia sa, vzdania sa alebo ultimátum a protest. Preferencia čiernej farby indikuje kompenzačné chovanie extrémnej povahy, protest proti danému stavu a tendencie k revolte so sklonom konať nemúdro a nedomyslene.

Davidov¹⁵ interpretoval symboliku farieb nasledovne:

- Červená farba – tendencia k agresivite detí a nedostatočnej kontrole emócií.
- Modrá farba – používajú ju deti vo veku menej ako päť rokov. Svoje správanie sa viac kontrolujú než deti, ktoré rady používajú červenú. Používanie modrej znamená, že deti sú už dobre adaptované. Modrú dieťa niekedy nahrádza hnedou, ak nechce, aby ho považovali za malé. Ak používa výhradne modrú – tento jav ukazuje na prílišnú sebakontrolu.
- Zelená farba – odráža sociálne vzťahy.
- Žltá farba – spájaná je s červenou alebo sa používa samostatne. Niekedy poukazuje aj na veľkú závislosť dieťaťa na dospelom subjekte.
- Fialová farba – malé deti si ju volia menej často – až zriedkavo. Predstavuje nepokoj. V spojení s modrou súvisí s úzkosťou. Používa sa hlavne v obdobiach ťažkej adaptívnosti a občas sa vedľa nej objavuje zelená.
- Čierna farba – vyskytuje sa v akomkoľvek období a prezrádza určitú mieru úzkosti. Zároveň svedčí o bohatom vnútornom živote. Symbolika čiernej farby je však zvláštna v období puberty, keď vyjadruje neprístupnosť a zdržanlivosť v prejavovaní citov.

---

¹⁵ DAVIDO, Roseline. *Kresba jako nástroj poznání dítěte: Dětská kresba z pohledu psychologie*. Praha: Portál, 2001. ISBN 80-7178-449-4.

- Hnedá farba – rovnako ako tmavé nevýrazné farby (psychoanalytici ich považujú za regresívne) a niekedy aj žltá, odráža hnedá farba zlú rodinnú a sociálnu adaptovanosť dieťaťa a jeho rôzne konflikty. Tieto „regresívne“ farby s obľubou volia deti s povahovými črtami, ktoré súvisia s nejakou konfliktnou prekážkou.

Tabuľka 2 Preferenciácia farieb detí vo veku 7-10 rokov rozdelených podľa pohlavia¹⁶

Chlapci		Dievčatá	
Červená	32,4 %	Červená	32,4 %
Žltá	19,0 %	Fialová	30,9 %
Fialová	14,5 %	Žltá	19,3 %
Modrá	13,7 %	Modrá	8,1 %
Zelená	10,2 %	Zelená	6,6 %
Čierna	4,3 %	Čierna	1,1 %
Šedá	3,9 %	Šedá	0,8 %
Hnedá	2,0 %	Hnedá	0,8 %

V ďalšej časti článku sa budeme zaoberať vplyvom typov digitálnych objektov na ich prezentáciu.

Zoznam bibliografických odkazov

BOROŠ, Július a Edita ONDRIŠKOVÁ a Eva ŽIVČIČOVÁ. *Psychológia*. Bratislava: IRIS, 1999. ISBN: 80-88778-87-5.

DAVIDO, Roseline. *Kresba jako nástroj poznání dítěte: Dětská kresba z pohledu psychologie*. Praha: Portál, 2001. ISBN 80-7178-449-4.

Digitalizácia. In: *InfoLib*. [online]. 2012 [cit. 2014-07-25]. Dostupné na:

<http://old.infolib.sk/index/podstranka.php?id=1299>

KOPECKÁ, Ilona. *Psychologie: Učebnice pro obor sociální činnost*. Praha : Grada Publishing, 2011. ISBN 978-80-247-3875-8.

KULÍKOVÁ, Alenka. *Kategorizácia objektov vstupujúcich do procesu digitalizácie*.

[online]. 2009 [cit. 2014-07-10]. Dostupné na:

¹⁶ POGÁDY, Jozef. a kol. *Detská kresba v diagnostike a v liečbe*. Bratislava: Slovak Academic Press, 1993. ISBN 80-85665-07-7.

[http://www.opis.culture.gov.sk/uploads/c2/b2/c2b2ccf8f577456b2a6d082ce0a0b050/02_meto
dicky_manual_pre-kategorizaciu-objektov-vstupujucich-do-procesu-digitalizacie.pdf](http://www.opis.culture.gov.sk/uploads/c2/b2/c2b2ccf8f577456b2a6d082ce0a0b050/02_meto
dicky_manual_pre-kategorizaciu-objektov-vstupujucich-do-procesu-digitalizacie.pdf)

POGÁDY, Jozef. a kol. *Detská kresba v diagnostike a v liečbe*. Bratislava: Slovak Academic Press, 1993. ISBN 80-85665-07-7.

SVOBODA, Mojmír. *Psychologická diagnostika dospelých*. Praha : Portál, 1999. ISBN 80-7178-327-7.

VÁGNEROVÁ, Marie. *Vývinová psychologie: Dětství, dospělost, stáří*. Praha : Portál, 2000. ISBN 80-7178-308-0.

VAŠAŠOVÁ, Zlata. *Kapitoly zo všeobecnej psychológie: vysokoškolské učebné texty*. 2005. Banská Bystrica : Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici, 2005. ISBN 808083-089-4.

Zákon č. 618/2003 Z. z. o autorskom práve a právach súvisiacich s autorským právom (autorský zákon)

Kontakt

Mgr. Lenka Plevková

Žilinská univerzita v Žiline

Fakulta humanitných vied

Katedra mediamatiky a kultúrneho dedičstva

email: lenka.plevkova@mediamatika.sk